

GALINA ROMANOVA

Boróka

Öreganyám ölében üldögélve nagyon szerettem a boszorkányokról, alakoskodókról, ördögökről, vízi szellemekről szóló történeteket hallgatni. Mesehallgatás közben gyakran álomba szenderedtem. Álomban mindenféle félelmetes lényekkel harcoltam, és mindig sikerült legyőznöm őket.

Nagyanyám minden tavasszal elküldte anyámat borókáért. Faggatózásomra öreganyám így válaszolt:

– Tudod, lányom, ha nagycsütörtökön, imádkozás közben nem teszel borókaágot az ajtó fölébe, az ablak szegébe, akkor a boszorkányok, az ördögök a kulcslyukon át be tudnak jönni. Így szenvedést és betegséget hoznak nekünk.

– De hát miért félnek ők a borókától, öreganyám?

– Miért, miért... Az öregek így tartják, ők már csak tudják, hogy miért. – Öreganyám kissé dühbe gurult.

Vajon miféle szenvedésről beszélt? Mivel anyám és nagyanyám is fél tőle, valami nagyon-nagyon hatalmas és gonosz dolog lehet.

A múlt évben könyörögtem anyámnak, hogy vigyen magával, amikor borókáért indul. Megszidott, de azért elvitt. Jól ismerte minden rosszaságomat.

Idén már nagyobb vagyok, egyedül is el tudok menni borókáért, megörvendeztettem vele anyámat és öreganyámat. Öreganyám a boltba indult, mire én sietve felöltöttem, és ügyesen kisurrantam a házból. Rövid idő múlva az utcán egyszer csak elém toppant Kolja a szánkójával. Olyan volt, mint egy hóember. A kucsma alatt is teljesen átázott a haja. Na, most biztos rám fog tapadni, mint egy kullancs. Így is lett.

– Galja, hová mégy? Gyere szánkózni!

Semmit sem válaszoltam. Elfördítotam a fejem, és elfutottam. Nem gondoltam volna, hogy Kolja a nyomomban marad.

– Galja, mondd már meg, hová mégy?

– Boszorkányokkal verekedni – mondtam. Azt gondoltam, ezzel jól megijesztem Kolját.

– Jaj, de izgalmas! Engem is vigyél magaddal!

Ez Kolja! Tényleg olyan, mint egy kullancs. Az ilyen fiúk egyáltalán nem tetszenek nekem. Mindent elront. Rádásul egy egész évvel fiatalabb nálam. Ha eljön velem, elfárad, aztán meg húzhatom majd haza a szánkóján.

Megnyújtottam a lépteimet, hogy Kolja lemaradjon. De ő csak ott lépkedett a nyomomban. Jaj, hát miért is beszéltem neki a boszorkányokról?

Szóltanul értünk be az erdőbe. Távolról nagyon szép zöldnek látszott, de amikor bementünk a sűrűjébe, a

sötétben mintha még az ágak is utánunk nyújtózkodtak volna. Remegett a szívünk, kapkodva szedtük a lábunk. A szemem sarkából figyeltem Kolját. Ő – mintha semmi sem történt volna – szóltanul lépdelt a nyomomban.

Mentünk-mendegéltünk, de a borókást még mindig nem láttuk. Már kezdett sötétedni. Tavaly, mikor anyámmal jártunk erre, nem tértünk le ilyen messzire az országútról.

A rengeteg közepén, az ösvény mentén megmozdult egy bokor. Remegve lekuporodtam. Úgy reszkettem, mintha hideg vizet öntöttek volna rám.

– Jaj, nézd, nézd, kiugrasztottunk egy nyulat a bokorból! – kiáltotta Kolja.

Meresztettem a szemem, de semmit sem láttam. Csodálkoztam, hogyan láthat meg Kolja egy nyulat ebben a homályos erdőben.

Továbbindultunk.

– Galja, mikor érünk már a boszorkányokhoz?

– Én borókáért megyek. Az a folyóparton nő. Attól félnek ám a boszorkányok!

– Nahát, milyen érdekes! – csodálkozott Kolja.

Feltűnt a hóborította folyó. A partján dúsan nőtt a boróka. Belerohantam a hóba! És törtem egy borókaágot. Kolja nem maradt el mögülem.

Nehéz volt letörni a szúrós borókaágakat: karmolták az arcom, még a kezem is „összehirapdálták” a kesztyűmön keresztül. Egy egész ölnyit törtem, aztán elindultam, néhányat el-elpottyantottam. A szánkón akartam hazahúzni az ágakat, de mindig lecsúsztak, így végül a kezünkbe fogtuk azokat.

Közben besötétedett. A fenyőágak koromfeketének látszottak. Koljával szó nélkül bandukoltunk. Még több borókát törtünk.

– Gyerünk, Kolja, dobjunk el belőle néhány ágot! – mondtam a fáradságtól elfúló hangon.

– De marad elég, ha a boszorkányok üldözőbe vesznek?

– Elég lesz, öreganyám csak a ház és a csűr ajtaja fölé, meg az ablak szegletébe szokott tenni.

Úgy tíz borókaágot az úton hagytunk. Máris könnyebben indultunk tovább.

– Galja, te nagyon-nagyon szereted a nagymamádat?

– Nagyon-nagyon.

– Nekem nincsen nagymamám.

Megszántam Kolját.

– Gyere el hozzánk játszani. Nagymama mézes kenyérrel, krumplis lepénnyel, húsos piroggal fog megvendégelni téged.

– Nekem van egy kölyökkutyám, Sarik. Olyan furcsa, sántikálva jár. – Kolja lerakta a borókáit az útra, és négykézlábra állva megmutatta, hogyan jár a kutya. – Amikor örül, olyan gyorsan pörgeti a farkát, mint egy propellert. – Kolja felállt, bólogatott és hadonászott.

– Ha-ha-ha! Ha-ha-ha! – majd megpukkadtam a nevetéstől. – Ha-ha-ha!

A kezünkől kiesett a boróka, lehuppantunk a hóba, ott hahotáztunk.

– Sarik még kicsi, de a hangja már erős: vau-vau-vau! Vau-vau-vau! – Kolja csengő hangja visszhangzott az erdőn át, és valahonnan visszatért hozzánk: vau-vau-vau! Vau-vau-vau!

Hirtelen félve néztem körül: mintha ugatni kezdtek volna a magas fenyők. Felálltam, megráztam magam.

– Kolja, nézd, koromsötét lett. Gyerünk haza!

Fogtuk a borókáinkat, és sietve elindultunk.

– Galja, elmegyek hozzád a kiskutyámmal, el bizony – mondta Kolja. – Sarik sehová sem szokott eljágni.

– Gyertek csak, gyertek! Majd megkínálom kenyérral.

– Nagyon szereti a kenyeret és a tejet.

Addig fecsegtünk, míg ki nem találtunk a sötét erdőből.

Miután megláttuk a gyarak fényeit, egykettőre elfelejtettük minden fáradtságunkat, és megszaportuk lépteinket.

– Kolja, amikor megmozdult a bokor, te tényleg látál egy nyulat? – bukott ki belőlem a kérdés.

– Nem, semmit sem láttam. Csak amikor megmozdult, azt gondoltam, hogy talán elriaszítottunk onnan valakit.

Elszégyelltem magam Kolja előtt: ő kisebb nálam, mégsem félt.

– Jaj, meg kell kérdeznem valamit! Gyere, menjünk a tehénistállóba! – hívtam Kolját...

A borókánkat ott hagytuk az istálló falánál, és bementünk. Ott talált ránk Katyak néne, és elkezdett szidni bennünket:

– Azt a rézfánfüttyölőjét, hát hol jártatok?! Ti csirkefogók...

– Inni szeretnénk, Katyak néne! – mondtam erős hangon.

Katyok néne meleg tejjel kínált minket. Elvigyogrodunk, aztán futottunk is a falu felé.

Kis idő múlva Kolja hirtelen megállt:

– Galja, a borókát az istállónál hagytuk!

– Majd holnap eljövünk érte. Öreganyámnak pedig megmondom, hogy nem léteznek semmiféle boszorkányok és ördögök. Hiszen még mi sem találtuk meg őket.

Gulyás Nikolett fordítása

MIHAIL FEDOTOV

***

*Kinek kell egy olyan ember, mint én,
hisz lelkem mélyén ott lapul a sátán,
mint egy kutyát vertem láncra magam...*

***

*Lángos csalán módra forró,
Setét kullancs, belém maró,
Vétkekkel is elöl járó,
Folyton folyvást velem játszó.
Ez mind te vagy.
Ez mind te vagy.
De ki vagyok... én.*

Kozmács István fordításai

SZVETLANA ARHIPOVA

Távol

*Távol hajnal hasad,
Közel nincs virradat.
Élni hogyan tudjak,
Ha nem hevít a nap?*

*Vakon szemet hunyjak,
Hazudjak magamnak?
Félúton megálljak,
Mindent feledjek?
Hogyan?*

Nagy Katalin fordítása

Romanova, Galina (1950, Szuhaja Vidza) udmurt költő, prózáíró, újságíró, az Udmurt Írószövetség tagja. 1980-ban végzett az Udmurt Állami Egyetem bölcsészkarán. Különböző udmurt újságok szerkesztőségében dolgozott korrektorként, irodalmi szerkesztőként, szerkesztőhelyettesként. Jelenleg a Kenyes című folyóirat munkatársa, udmurt nyelven publikál. Műveit oroszra fordították. Verseskötetei, elbeszéléskötetei jelentek meg. Mintegy hatvan versét megzenésítették, népszerűek Udmurtia-szerte.

Fedotov, Mihail (1958–1995) beszermán–udmurt költő. Izsevszkben végzett egyetemet (1981), majd az Udmurtia Könyvkiadó munkatársa és a Kenyes című irodalmi lap szerkesztője volt. Költészete a hagyományos udmurt lírából és népköltészetből táplálkozott. Korai tragikus halála után kiadott *Virszer – Vëna* című kötetéből egy önmagát kereső, korával elégedetlen ember néz – kissé vádlóan – ránk.

Grigorjeva, Svetlana (1967, Joskar-Pamas) mari költő, író, szerkesztő, műfordító, mezei-mari nyelven ír. A Mari Állami Egyetemen végzett (1990). Több újságnál dolgozott szerkesztőként, főszerkesztőként. Legutóbbi kötetei: *Joltasetim akle (Becsüld meg a barátot, szcenárió, 2004)*, *Juzo otro (Varázssziget, gyermekversek, 2007)*, *Jomso csivige (Az eltévedt kiscsibe, mesék gyermekeknek, 2007)*, *Pakcsaste Ah! da Oh! (Ah! és Oh! kertjében, poéma, 2007)*, *Lajel, kusto Targiltis-vlak ogit male (Lajel-országban, ahol a Targiltisek nem alszanak, 2008)*. Műveit lefordították hegyi-marira, oroszra, észtre, magyarra. Grigorjeva fordította le (Nagy Katalin és Vándor Anna nyersfordításai alapján) Ágh István, Bella István, Buda Ferenc, Csoóri Sándor, Nagy Gáspár, Szentmártoni János és Turczi István verseit, melyek megjelentek a *Kugeze tumo (Ősök tölgye)* című mari nyelvű antológiában (Joskar-Ola, 2008). 2005 óta tagja az Orosz Írószövetségnek.